

FUNGUS

POPULAIR ORGAAN VOOR DE LEDEN VAN DE
NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

Onder hooge bescherming van H.M. de Koningin-Moeder

„De wereld wordt niet door het toeval geregeerd, maar door verstand en wil. Wij moeten vasthouden aan begrippen als selectie, mutatie, ontwikkeling, maar kunnen toch het irrationeele, het onbegrijpelijke, het wonder niet meer loochenen. De macht, die het heelal schiep en volgens eeuwige, geheimzinnige wetten beweegt, de macht, die in het atoom de electronen wentelen laat, heeft ook het bouwplan en de bedrijfsvoorschriften ontworpen voor het bonte, eeuwig wisselende, organische leven.”

Dr. ERWIN LIEK.

DE STERKOPSTINKZWAM

Op onze 14e paddenstoelententoonstelling te Nijmegen in November van het vorige jaar bracht ons medelid Bernink als verrassing mede een bijzondere soort stinkzwam, die later bleek te zijn de zeer zeldzame Sterkopstinkzwam (*Lysurus australiensis* CKE & MASS.).

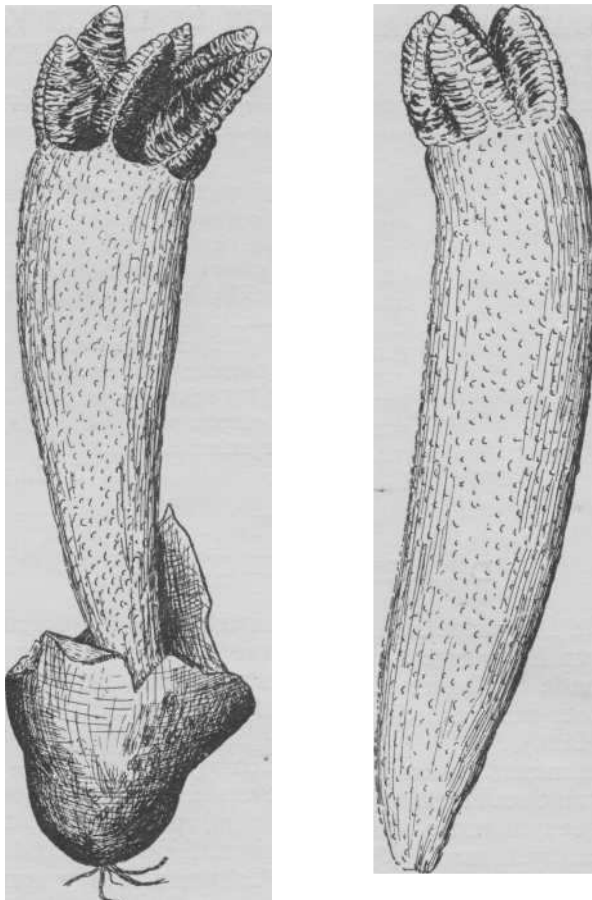
In de nummers 4-5 en 6 van den 2en jrg. hebben wij — o.a. aan de hand van twee artikelen in *De Levende Natuur* ¹⁾ — over deze vondst 't een en ander bericht en daarbij medegedeeld, dat in de „Mededeelingen van 's Rijksherbarium, Leiden No. 68 (1931)“ eene uitvoerige studie over deze stinkzwam is opgenomen van ons medelid, den conservator LÛTJEHARMS.²⁾

¹⁾ *De Levende Natuur*, 1 Jan. '31, blz. 287: „Twee merkwaardige vondsten van paddenstoelen“ door A. JOMAN.

Id. 1 Maart '31, blz. 363: „Aanvullende opmerkingen over *Lysurus australiensis* in Nederland“ door W. J. LÛTJEHARMS.

²⁾ „Observations historiques et systématiques sur les Phalloïdes dans les Pays-Bas, à propos d'une trouvaille récente du *Lysurus australiensis*, par W. J. LÛTJEHARMS.”

Deze studie is verlucht met enkele afbeeldingen, o.a. van de sterkopstinkzwam. Door vriendelijke bemiddeling van den schrijver ontvingen wij van den Directeur van 's Rijksherbarium twee cliché's daarvan in bruikleen voor „Fungus”. Bij deze betuigen wij gaarne onzen dank voor deze welwillendheid.



Sterkopstinkzwam uit Beuningen (het exemplaar zonder duivelsei op schaal 5/6)

Wij herhalen hier het verzoek van ons medelid LÜTJEHARMS door hem gedaan in „De Levende Natuur” van Maart j.l.

„In elk geval is het van het grootste belang, dat van elke volgende vondst — evenals zulks van deze laatste het geval is — nauwkeurig de omstandigheden, waaronder hij optreedt, worden

vastgelegd. Ik zou hiervoor een ernstig beroep willen doen op de lezers van „De Levende Natuur”, vooral op die in het Oosten van ons land. Gaarne zou ik met alle vondsten in kennis worden gesteld. Ook het conserveeren van de voorwerpen op formol, of beter nog op alcohol (kleurnotities erbij voegen!) is van belang, omdat het Rijksherbarium nog maar twee voorwerpen (die uit Beuningen) bezit. Bovendien zijn er nog talrijke groote musea op de wereld, die er in het geheel niets van bezitten. Jonge stadia (duivelseieren van elken leeftijd) speciaal zullen zeer welkom zijn. Gaarne ben ik bereid bij het eventueel optreden van deze zwam verdere hulp en inlichtingen te geven.”

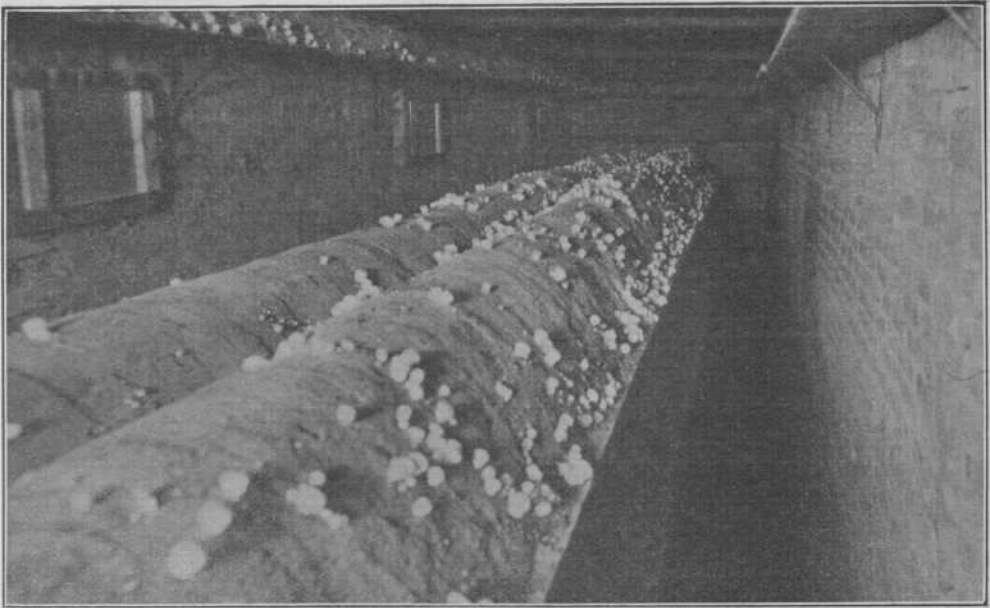
EEN BEZOEK AAN DE CHAMPIGNON-KWEEKERIJ VAN DE HERO-FABRIEKEN

Op onze veertiende paddenstoelententoonstelling in November 1930 te Nijmegen had de Directie van de bekende Hero-fabrieken te Breda zorg gedragen voor een mooien stand van verduurzaamde paddenstoelen. In de paddenstoelen-keuken werden vele bezoekers nu en dan welwillend in de gelegenheid gesteld, om te proeven van de heerlijke producten dezer fabrieken.

Het Bestuur van onze Vereeniging had zich vooraf doen inlichten omtrent de voorzorgen, die in deze fabrieken genomen worden tegen het doen verduurzamen van voor de gezondheid schadelijke paddenstoelen. Het was daarbij gebleken, dat alleen verduurzaamd worden uit den omtrek verzamelde hanekammen en boleten, alsmede champignons van de eigen kweekerij, onder de leiding van den ter zake kundigen bedrijfsleider H. Frey.

De Directie verklaarde zich verder gaarne bereid, hare champignon-kweekerij te doen bezoeken door vertegenwoordigers van onze Vereeniging.

Naar aanleiding van die bereidverklaring bezocht ik met onze consuls LIGTENBERG en FABIUS, en eenmaal met dezen laatste alleen, de kweekerij, beide malen onder leiding van den heer Frey. De Directie heeft een cliché van een mooie foto van dit bedrijf-in-duisternis voor dit artikel welwillend beschikbaar gesteld. Onder leiding van den heer Frey werden eenige jaren geleden in de tuinen, onmiddellijk bij de fabriek gelegen, twee vertrekken ingericht, die aan het Zuideinde door een korten dwarsgang verbonden zijn: de platte grond heeft dus min of meer den vorm van een hoofdletter U. Beide vertrekken zijn inwendig ongeveer 12 m lang, 2 m breed en hoog. De vloer ligt ongeveer een halven meter beneden den beganen grond. Alle wanden zijn van baksteen opgetrokken, waarin spouwmuren, met uitzondering van den voormuur, die een wand van den verbindingsgang vormt en op het Zuiden ligt. De eenige deur, die tot de vertrekken toegang geeft,



Gezicht op één der beide kweekgangen. In den westelijken wand zijn zichtbaar de afgesloten luchtopeningen

is midden in dezen muur aangebracht. De platte zoldering van beton is voorzien van ventilatiepijpen, terwijl ook afsluitbare openingen zijn aangebracht in de Westzijde van ieder vertrek. In den winter kunnen de vertrekken door twee kachels verwarmd worden, welke bij den zuidmuur zijn geplaatst. Het geheel is uitwendig aan alle zijden bekleed met een dikke laag heiplaggen en bladafval uit de dennebosschen.

Midden over de geheele lengte van beide vertrekken zijn boven elkander twee tafels of schappen opgesteld, lang 10 m, breed 86 cm.

Nadat men de geheele inwendige ruimte terdege met een desinfecteerende stof heeft schoongemaakt, wordt op deze schappen een ongeveer 2½ dm dikke laag paardenmest gelegd, die tevoren gedurende ca. 14 dagen herhaaldelijk is omgezet. Als later daarop een 2 à 3 cm dikke laag teelaarde is aangebracht, hebben de bedden den vorm van langgerekte kussens, over de geheele lengte waarvan een vrij diepe gleuf loopt.

De zwamvlokken, uitsluitend van een bepaalde variëteit van de Weide-champignon (*Psalliota campestris*), worden in den vorm van schijven uit Zuid-Frankrijk aangevoerd. Deze worden, in stukken verdeeld, regelmatig over de paardenmest verspreid, zoodat ze ongeveer 8 cm onder de oppervlakte van het bed liggen. Als jaar-

getijde en weersgesteldheid medewerken, komen reeds na een paar weken de eerste champignons te voorschijn, althans de eerste bruikbare champignons. Want reeds zeer spoedig na het voltooiën der bedden verschijnen tal van kleine zwammetjes, voor het grootste gedeelte waarschijnlijk mestzwammen, die men echter zorgvuldig verwijderd. Daar de voorspoedige ontwikkeling der zwammen mede afhankelijk is van den vochtigheidstoestand van kweekbed en atmosfeer en van de temperatuur, zijn vochtigheids- en thermometer onmisbare instrumenten voor den kweker. Het besproeien der bedden moet met de grootste voorzichtigheid geschieden, om te zorgen, dat de vruchtlichamen zich dicht onder de oppervlakte ontwikkelen en ze dus op het juiste oogenblik zoo zuiver mogelijk en nog gesloten kunnen geplukt worden. Gaat de teelt naar wensch, dan kan iederen dag, soms meer dan eenmaal per dag, een goede oogst worden ingehaald, gedurende 5 à 6 weken. Worden de oogsten te gering, om met voordeel verwerkt te worden, dan ruimt men alle bedden op, laat de vertrekken een grondigen schoonmaak ondergaan en begint van voren af aan. In de practijk heeft men twee oogsten per jaar.

In buitenlandsche tijdschriften vindt men melding gemaakt van allerlei ongerechtigheden: parasietzwammen, spinachtige dieren, insecten, waardoor de teelt dikwijls mislukt.¹⁾ Volgens de verklaring van den bedrijfsleider waren dergelijke mislukkingen in Breda niet voorgekomen. Wat waarschijnlijk te danken is aan de zorgvuldigheid, die bij de teelt wordt in acht genomen. O.a. worden nu en dan vóór het uitkomen van de champignons de bedden aan de oppervlakte ontsmet.

Wij hebben bij onze bezoeken den indruk gekregen, dat de kwekerij door den heer Frey zeer goed wordt geleid en dat inderdaad met vakkennis ernstig gestreefd wordt naar het verkrijgen van waarborgen tegen het verduurzamen van gevaarlijke of ondeugdelijke champignons.

Breda, Mei 1931.

J. F. CLERX.

HET KWEKEN VAN PADDESTOELEN

Naar aanleiding van een vraag in een van de vorige nummers lijkt het mij hier wel op zijn plaats, om eens het een en ander te vertellen over het kweken van paddestoelen in het algemeen. De behoefte om paddestoelen te kweken deed zich pas gevoelen, toen men ze meer en meer als lekkernij ging waarderen. In het buitenland, met name in Japan, stond de kwekerij van

¹⁾ Zie b.v. in „Zeitschrift für Pilzkunde“, Doppelheft 6-7, 30 Juli 1930, Seite 85: Prof. VON TEODOROWICZ: „Freuden und Leiden des Champignonzüchters (mit 1 Tafel).“

zwammen al op hoge trap van ontwikkeling. De „Shi-take” (een Collybia-soort) werd er in massa's op rottend eikenhout gekweekt, en zo groot was de oogst, dat er een beduidende uitvoer van bestond. Ook in Italië en in Frankrijk wist men kunstmatig paddestoelen te doen groeien.

Van de verschillende manieren om Champignons te kweken is de meest bekende wel de kultuur in „meules”. Die meules zijn langwerpige heuveltjes van paardemest, die door broeiing in een vezelachtige massa is overgegaan. Daarin wordt het broed, d.w.z. het mycelium, dan gepoot, en na een tijdje komen dan, als alles goed gaat, de draden aan de oppervlakte. Is het zover, dan bedekt men de meule met een dun laagje (2 à 3 cm) aarde, en begiet het af en toe met lauwater. Na nog een week of twee, drie gewacht te hebben, zijn meestal de Champignons verschenen, en kan met het oogsten begonnen worden, waarbij men erom moet denken, dat men de paddestoelen het beste onder bij de steel af kan draaien, om te voorkomen dat de champignonmug zijn eitjes op het wondplekje legt.

Ik geloof, dat het GRAMBERG was, die in een van zijn boeken aanbeveelt, om volwassen paddestoelen in stukken te snijden, met lauwater te overgieten, en dit water op de plek, waar men de zwammen wil kweken, uit te gieten.

In de herfst van 1929 heb ik deze methode toegepast op de *Geschubde Inktzwam* (*Coprinus comatus*). Het lauwater werd op het gazon uitgegoten, en dit verder met rust gelaten. Tot op heden heb ik echter nog geen Inktzwammen gezien, hoewel ik ook in het najaar van 1930 weer het gras met water met sporen heb begoten. Ook is in de grond geen spoor van mycelium te ontdekken.

VOGLINO heeft paddestoelen gekweekt door slakken, die hij op paddestoelen aantrof, in zijn tuin te laten rondkruipen. Hij had nl. ontdekt, dat er zich in het spijsverteringsorgaan van slakken ontkiemende sporen bevonden, die hij ook in hun excrementen aantrof. Ook deze manier heb ik beproefd, en met meer resultaat.

In 1929 had ik in de tuin 4 stukken van $\pm \frac{1}{2}$ m² afgeschoten, en daarin slakken gebracht, verzameld op: *Russula nigricans*, *Russula heterophylla*, *Psalliota campestris* en *Boletus scaber*. De aarde werd onbewerkt gelaten, behalve in de daaropvolgende zomer, waarin ik in droge weken gegoten heb, en bovendien de grond met beukenblad bestrooid. Begin Juli '30 kwamen er twee Champignons te voorschijn, terwijl er op 12 Juli vier volwassen exemplaren stonden. Eind Augustus kwam er een *Boletus scaber* tevoorschijn, en ook eind Oktober kwam er nog een zelfde *Boletus*.¹⁾ Van de *Russula*'s is er geen een opgekomen, wel waren er mycelium-

¹⁾ Dit is te meer merkwaardig daar de dichtstbijzijnde Berk op ± 500 m afstand staat.

draden in de grond aanwezig, ik weet echter niet of dat van de *Russula*'s is, dan wel van andere zwammen.

Mej. COOL heeft indertijd de proeven van VOGLINO nagegaan, en inderdaad in de fecaliën van slakken sporen van *Russula*'s, *Boletus*- en *Lactarius*-soorten aangetroffen. Het is toen echter niet gelukt deze tot ontkieming te brengen.

Ik weet niet of er met deze methode meerdere resultaten zijn behaald, het lijkt mij echter niet van belang ontbloeit toe, om deze pogingen op ruimere schaal voort te zetten.

Eefde (GW.).

KEES ANDRIESSE.

BOEKBESPREKINGEN

Van Dr. A. Rant uit Soerabaja ontvingen we eenige overdrukken voor de bibliotheek der Ned. Myc. Ver., waarvoor hierbij onzen dank. Aangezien ze grotendeels onderwerpen behandelen, die bij onze lezers wel belangstelling zullen wekken, bespreken we er gaarne een en ander uit.

Er zijn twee overdrukken bij uit de Tropische Natuur. Eén handelt over „een bekende nuttige schimmel" en wel *Monilia sitophila* SACC. Deze schimmel komt op Java als onkruidschimmel overal vrij in de natuur voor, is b.v. veel te vinden op verkoold hout en werd als eerste vegetatie opgemerkt op de aschvelden van den Kloet, waar ze op resten der stammen voorkwam. Een speciale voorliefde schijnt deze schimmel, die zich gemakkelijk laat kweken en dan 't gevaar oplevert van de verontreiniging van andere reïnculturen, te hebben voor maiskolven. Maiskolven kunnen dan ook gebruikt worden om de schimmel te vangen. Naar aanleiding hiervan geeft Dr. Rant eenige andere waarnemingen van speciale voedingsbodems voor bepaalde schimmels. B.v. wordt van *Aseroë rubra*, die tot de aan de Phallaceëen verwante Clathraceëen hoort opgegeven, dat 't mycelium ervan zeer gaarne in bamboeboschjes voorkomt. Er ontbreekt ook voor onze Nederlandsche zwammen nog heel wat aan de kennis van de juiste groeiplaats en bij nader toezien zal men bespeuren, dat veel soorten zeer karakteristieke standplaatsen hebben, die voor zooverre 't niet bepaalde boomen betreft (van de boomzwammen zijn de groeiplaatsen 't beste bekend), gevormd kunnen worden door bepaalde soorten humus, of door de bodemgesteldheid in 't algemeen of de omgeving. Op vochtige hei, in 't veenmos, in grazige weilanden, op houtskoolplekjes, in dennebosschen, op zandwegen vindt men steeds weer andere zwammen. Om op de *Monilia sitophila* terug te komen, deze schimmel is oranjekeurig, welke oranje kleurstof er alleen in verschijnt, wanneer de schimmel in 't licht gekweekt wordt. De kleurstof is carotine, tot welke groep ook de oranje kleurstof van de worteltjes behoort. De schimmel is nuttig, omdat

ze gebruikt wordt voor de bereiding van ontjomkoekjes, die o.a. bij de rijsttafel dienst doen en bereid worden uit geperste apenoten, en dan geïnfecteerd worden met de schimmel.

Met veel belangstelling lezen we ook van eigenaardige Chineesche geneesmiddelen, die onder allerlei namen verkocht worden, en bleken te bestaan uit Cordiceps-soorten op rupsen en cicaden. Indië is blijkbaar rijk aan Cordiceps-soorten, wij kennen de oranje rupsendooder, die in sommige jaren plaatselijk veel kan voorkomen. De rupsen met de zwam worden gedroogd en in pakjes saamgebonden, om dan verkocht te worden. Men denkt dat een dergelijk geneesmiddel goed is bij long- en nierziekten en verder hoest verdrijft.

Dr. Rant heeft verder een speciale studie gemaakt van de wortelschimmels op Kina. Hij onderscheidt er vnl. twee, die genoemd worden de witte en de grijze. De witte wortelschimmel werd meegenomen naar Holland en leverde op bij reïncultuur volgens door Mej. C. COOL aangegeven recept: *Armillaria mellea*. De schimmel was door middel der vruchtlichamen in de tropen moeilijk als zoodanig te identificeeren, wel waren er de rhizomorphen, die sterk aan *Armillaria mellea* deden denken. Dit doet denken aan de data, die E. M. WAKEFIELD in de hieronder besproken „Presidential Address” opgeeft. Aan de goudkust is een Agaricacee bekend, die daar een ziekte veroorzaakt bij cacao en koffie, welke ziekte „Collar Crack” heet. Ook deze schimmel werd als vrijwel identiek met *Armillaria mellea* gevonden. De paddenstoeltjes in de reïncultures van Rant waren eenigszins afwijkend van de gewone honingzwammen, wat waarschijnlijk aan de abnormale groeiwijze moet worden toegeschreven.

Ook over de grijze wortelschimmel heeft Dr. RANT een studie gemaakt, en bestrijdingswijzen voor deze parasiet opgegeven.

R.

Transactions of The British Mycological Society, Vol. XV, Parts. I en II. Cambridge University Press. Price to non-members 15/—.

Het is misschien wel eens gewenscht in Fungus de aandacht te vestigen op de overvloedige en belangrijke publicaties, die in deze *Transactions* vervat zijn, en daarom grijp ik de gelegenheid van de verschijning van dit deel aan, om een en ander eruit te bespreken. Het begint met een verslag van de „Petersfield Foray” en van de „Bristol Foray”. Wanneer we in de dictionnaire opzoeken wat foray eigenlijk beteekent, vinden we daar 't woordje „strooptocht”. We zouden 't liever vertalen door excursie, voor zooverre dit een vertaling is. We mogen toch niet aannemen, dat de engelsche mycologen van naam zoozeer hun systematische en floristische be-

geerten botvieren, dat het land afgestroopt wordt. In ieder geval zijn 't veel opleverende excursies, getuige de lijsten van gevonden voorwerpen op 't gebied der hymenomyceten, gasteromyceten, uredinales, ustilaginales, ascomyceten en lagere zwammen, welke afzonderlijk opgenoemd worden.

Dan volgt een „Presidential Address” door E. M. Wakefield. Het is een interessante gewoonte van deze belangrijke mycological society, dat af en toe de voorzitter een samenvattende beschouwing publiceert over een mycologisch onderwerp. Te oordeelen naar 't stuk van ditmaal, dat handelt over „Fungi exotici”, zijn deze overzichten alleszins het lezen waard. We stippen even aan de volgende „addresses”: 1897 G. MASSEE. “Mycological Progress during the last sixty years”, 1914 BULLER: „The Fungus Lore of the Greeks and the Romans”; 1921 REA: “Progress in the Mycology since the founding of the Society”; 1927 BUTLER: “The Development of Economic Mycology in the Empire Overseas”, enz.

Het onderhavige stuk behandelt uitvoerig de achtereenvolgende toename van kennis der exotische fungi, speciaal met het oog op zuiver mycologische doeleinden, aangezien BUTLER (1927) reeds over de economische beteekenis gehandeld had. De belangrijke publicaties van fungi uit de tropen en uit Amerika worden vermeld. De Nederlanders komen er goed af, vnl. met het oog op Indië. Eerst wordt Rumphius uitvoerig besproken, welken onderzoeker in dit artikel de eer te beurt valt, de bespreking van persoonlijke omstandigheden aan die van zijn werk toegevoegd te krijgen, wat voor anderen niet geldt. Dit wel om de groote moeilijkheden, waarmee „the Pliny of the Indies” te worstelen heeft gehad. Verder worden de collecties van JUNGHUHN op Java gemaakt vermeld. Ook wordt 't nieuwere werk van PENSIG, KOORDERS, v. OVEREEM e.a. op Java genoemd. Tevens wordt het Rijksherbarium nogal eens genoemd, wegens de belangrijke, daar aanwezige collecties, speciaal die van PERSOON.

Er wordt aangestuurd op verzamelen in de tropen, en wanneer er geen mogelijkheden zijn om 't werk daar af te doen, dan op zenden naar 't moederland. Veel beter wordt 't echter geoordeeld, wanneer er critisch werk ter plaatse gebeuren kan. Daarom wordt 't van belang geacht, dat er aan vele proefstations niet alleen phytopathologen, maar ook suivere mycologen verbonden worden. Want niettegenstaande 't vele werk, dat reeds geschied is, staat men nog slechts aan 't begin van een vollediger kennis der zwammenwereld in de tropen.

Een vnl. systematisch georiënteerd groot artikel door G. G. HAHN handelt over de Phomopsis-soorten, die op coniferen voorkomen (Part. 1). Phomopsis is een sectie van Phoma, een geslacht der Fungi imperfecti. Een dezer Phomopsis soorten kon geïdentificeerd worden als een ascomyceet (Diaporthe).

R. N. SAHAI VASUDEVA schrijft over „false sectors” in culturen van *Fusarium fructigenum*.

H. WORMALD beschrijft *Sclerotinia fructigena* als de oorzaak van een kanker bij appels.

E. J. H. CORNER geeft een theorie van 't ontstaan der ascocarpen, schijfvormige vruchtlichamen der Ascomyceten. Op dit belangrijke artikel kom ik misschien nog eens terug, echter is 't daarvoor noodig eerst de twee eerste deelen in een vorige aflevering te lezen. Verder is er een artikel over Engelsche Xylariaceën, dat van systematischen aard is.

Er volgt dan een lijst van fungi, die in de nationale collectie van typen-cultures aanwezig zijn, met weglating van de bacteriën. 't Is een extract van 770 soorten uit ± 3000, die in 't bureau aanwezig zijn.

TH. B. AURET bespreekt een schimmel, die in een levermos groeit, welke studie gemaakt werd in Johannesburg.

Ten slotte gaat J. H. GROVE na den invloed van licht op *Helotium scutula*, een discomyceet, die groeit op afgestorven stengels van *Helianthus*. Dit artikel geeft belangrijke opmerkingen over factoren, die den groei der vruchtlichamen beheerschen en uitdrogen van het mycelium. Om uit sporepreparaten goed ontwikkelde vruchtlichamen te krijgen moesten de *Helianthus*stengels naar buiten gebracht worden en op vochtigen grond gelegd worden. Na 't uitdrogen van 't mycelium en 't wederom bevochtigen vond een sterke ontwikkeling van vruchtlichamen plaats. Zie de waarnemingen van Mej. COOL in dit opzicht. R.

VONDSTEN IN DE PERS

Uilen op honingdauw van moederkoorn.

In de *Wandelaar* van Maart '31, blz. 103, deelt R. T. 't een en ander mede over een belangwekkend artikel van GÜNTHER BARTH in het *Entomologische Zeitschrift* (Centralorgan des Int. Entomologischen Vereïns) over het vangen van uilen op honingdauw van moederkoorn. Zooals bekend is, trachten de entomologen nachtvlinders te vangen door op boomstammen geurende voedingsstoffen te „smeren”. GÜNTHER BARTH heeft enkele jaren geleden de waarneming gedaan, dat verschillende uilen dit opzettelijk gesmeerde lekkers lieten staan voor den honingdauw, de ongeslachtelijke sporen (conidiën), van de moederkoornschimmel (*Claviceps purpurea*) ¹⁾ op rietgras, kroppaar, riet en andere strandgrassoorten.

Op honingdauw zijn behalve de uilen reeds vroeger 22 soorten wantsen, kevers, bijen, wespen, mieren en vliegen waargenomen. Aan verspreiders van de sporen van moederkoorn is dus blijkbaar geen gebrek.

¹⁾ Zie „Fungus”, 2e jrg., No. 6, blz. 77.

Op riet werd door de belangstelling der uilen de aandacht gevestigd op het kleinere moederkoorn (*Claviceps microcephala*). Voor de mycologen is in 't bijzonder belangwekkend, dat door deze onderzoekingen werd waargenomen honingdauw op pitrusch (*Juncus effusus*), hoewel uit de literatuur blijkt, dat *Claviceps*-soorten wel op gramineeën en cyperaceeën, maar niet op juncaceeën gevonden zijn.

Zwammen in de Biesbosch.

In *de Wandelaar* van Maart '31, blz. 95, deelt HENK VINK in zijn mooi geïllustreerde artikel over de Biesbosch o.m. een en ander mede over de vertegenwoordigers van het Zwammenrijk in dit prachtterrein. Veel vertegenwoordigers heeft hij bij zijn omzwervingen niet gevonden: langgesteelde grijs-rose *Psatyra*'s op wilgenstompen; elfenbankjes, houtzwammen en slijmzwammen; eenmaal een reuze-exemplaar van een tondelzwam. Wel zijn dikwijls op groote schaal merkbaar de verwoestingen van geheele velden riet door een brandschimmel. Het aangetaste riet blijft laag, wordt eerst geel, de bovineinden van de stengels barsten later open en laten dan een bruinachtig poeder, de sporen, verspreiden.

VONDSTEN IN EEN STADSTUIN

Hetgeen ik bij het weer eens doorkijken van aanteekeningen en collectie aantref over de flora van onzen tuin, is mij aanleiding, de aandacht van paddenstoelenliefhebbers, in al hun schakeeringen van wetenschappelijkheid, te vestigen op wat voor schoons zij zoo dicht bij huis kunnen vinden en men zich niet alleen hoeft en moet beperken tot de bosschen, maar ook aan de stad zijn aandacht schenke.

De tuin, als gezegd een stadstuin, is 10 bij 15 m groot, een grasveldje in 't midden, 2 kastanjeboomen en één doode kastanje-stronk (over welks aparte flora straks), verder wat borders, struiken en een gedeelte voor kippen. Een zwammenrijke omheining wordt gevormd door een half vermolmde schutting, en een oud schuurtje mag als belangrijke voedingsbodem niet onvermeld blijven.

En nu de hier gevonden soorten. Op de gewone begane grond: *Coprinus atramentarius* (welke ons menigmaal goed smaakte op beschuit), *Coprinus plicatilis* en *micaceus* (welke laatste bruine soort elk jaar weer verschijnt), *Marasmius rotula*, *Mycena collariata* (det. Mej. CATH. COOL), *Omphalia campanella* (det. Mej. CATH. COOL). Beide laatste soorten zijn al geen algemeene, veel zeldzamer, ja indertijd nieuw voor onze flora was *Tricholoma hortense*, welke af en toe nog eens verschijnt en blijkens haar naam in tuinen thuis hoort. *Amanita rubescens* daarentegen is een typische boschbewoonster, en aan haar verschijnen in dezen tuin ben ik

— door tallooze malen met min of meer rijke mycologische oogsten thuis te zijn gekomen, waarna via vuilnisbak en tuin deze oogsten weer de natuur werden teruggegeven, — waarschijnlijk zelf wel schuldig. Hetzelfde geldt wellicht voor *Mycena galericulata*, *Lepiota cristata*, *Tricholoma nudum*, *Boletus chrysenteron*, *Peziza vesiculosa*, hoewel de laatste als tuin-, park- en wegebewoner ons goed bekend is.

De doode kastanjestronk (hoogte 1 m, dikte \pm 0,50 cm) is nu vol, wordt nl. sinds jaren levendig bewoond door het elfenbankje en *Polyporus adustus*, welke elkaar de ruimte nauwelijks gunnen. 's Winters mengt zich *Collybia velutipes* in den strijd en in 't voorjaar van 1928 groeide er een zadelzwam (*Polyporus squamosus*) op den top. De laatste maanden heeft de slijmzwam *Stemonitis fusca* zich in vrij groote hoeveelheden een plaats weten te verwerven tusschen *Polyporus adustus*, welke 't laatste jaar den strijd met 't elfenbankje wel heeft gewonnen. Tenslotte beleefde de stonk eenige jaren geleden een kortdurende invasie van *Stereum hirsutum*.

Onaangenaam was onze kennismaking met *Stereum purpureum*, welke na een rozenbottel ook een, in andere jaren vrij vruchtbaren, perzikenboom ten gronde deed gaan.

De oude vermolmde, doch altijd goed geteerde schutting, leverde naast wat schimmels slechts één, maar dan ook mooie soort op, nl. *Fomes obliquus*, een langzaam groeiende, resupinate en in ons land erg zeldzame gaatjeszwam, waarvan ik zoo eens in de twee jaar een flink duidelijk exemplaar kan oogsten (het laatste exemplaar was aanwezig tijdens de jaarvergadering van de N. M. V. op 4 Juli 1.1.). Het plafond van een oud schuurtje bracht ons tenslotte *Coniophora puteana*, waarvan M. A. DONK ons op blz. 193 der Mededeelingen v.d. N. M. V. (No. XX), vertelt, dat haar vorm *domestica* speciaal op schuurtjes en dgl. groeit. Verder een nog ongedetermineerde korstzwam en de gele in bosjes groeiende slijmzwam *Arcyria denudata*, welke laatste soort er nu nog in groote hoeveelheden zit.

Een dezer dagen trof ik voor het eerst aan een vrij groot aantal exemplaren van *Hypholoma (Bolbitius) hydrophilum*.

Een vaag gevoel heb ik, dat ik nog enkele soorten vergeet, de laatste jaren heb ik de aanteekeningen nl. niet meer bij gehouden. Alles bijeen (schimmels en dingen als *Nectria*, *Penicillium* niet meegerekend) kan ik dus een 25 soorten noemen, waaronder enkele zeldzame en eetbare. In tuinen van niet-mycologen mogen er misschien minder voorkomen, waarschijnlijk is het immers dat ik zelf de import van enkele soorten op mijn geweten heb, uit het bovenstaande moge toch het belang blijken van botaniseeren in tuinen. De bosschen en duinen lokken wel door de veelheid van zwammen, maar het zijn juist de ongewone plekjes en grond-

soorten (tuin, park, grasland, wegen, vuilnishoopen etc.), waar de kwaliteit van het gevondene het gemis aan quantiteit ruimschoots vergoedt.

Haarlem, Juli 1931.

v. WAVEREN.

TENTOONSTELLINGEN, VOORDRACHTEN, TOCHTEN

10 Maart '31. Voordracht door ons medelid SCHWEERS over Zwammen, toegelicht met zeer fraaie lantaarnplaatjes. In 't bijzonder werden behandeld de slijmzwammen, die merkwaardige wezens staande tusschen het dierenrijk en het plantenrijk. Aan het slot wees de spreker op de rustige en aangename studie van de zwammen, zoowel voor den liefhebber als voor den wetenschappelijken mensch en voor den kunstenaar (*Natura* 15—5—'31).

De redactie houdt zich aanbevolen voor verslagen, mededeelingen, toezending van berichten e.d. voor deze rubriek, opdat „Fungus” een zoo volledig mogelijk beeld kunne geven van den arbeid op dit gebied.

VERZOEK AAN ONZE MYXOMYCETEN- VERZAMELAARS

De Heer Dr. W. T. ELLIOT, F. L. S., F. Z. S., Arden Grange, Tanworth-in-Arden, *Warwickshire*, Engeland, vroeg mij, of ik in de gelegenheid was, hem een aantal Myxomyceten te zenden, ten einde in ons land gevonden soorten met de Engelsche te vergelijken.

Daar ik mij niet speciaal met Myxomyceten bezig houd, meen ik niet beter te kunnen doen, dan dit verzoek door middel van „Fungus” aan onze leden over te brengen.

Ik hoop, dat onze Myxomyceten-liefhebbers aan het verzoek van Dr. ELLIOT willen voldoen. Hij is bereid, Engelsche soorten in ruil te zenden.

Verder zou hij gaarne kennis nemen van in Nederland verschenen literatuur over deze zwammen. Ook dat verzoek breng ik hierbij aan onze specialisten over.

Wageningen, Augustus 1931.

T. A. C. SCHOEVERS.

MEDEDEELINGEN VAN HET BESTUUR

Alg. paddenstoelentochten voor de leden.

In de zomervergadering op 4 Juli j.l. is besloten, dat in het najaar gedurende enkele dagen algemeene paddenstoelentochten voor de leden zullen worden gehouden.

In het spoedig verschijnende No. 2 van dezen jrg. zullen alle gegevens worden opgenomen.

Kort verslag van de zomervergadering van de N. M. V., gehouden te Utrecht op 4 Juli 1931.

Aanwezig 19 leden. Secretaris wegens gezondheidsredenen afwezig; bibliothecaris neemt zijn functie waar.

In zijn openingswoord constateert de voorzitter eenige verbetering in den finantieelen toestand der Vereeniging, die door het slechte bezoek der laatstgehouden tentoonstelling te Nijmegen aanzienlijke finantieele verliezen heeft geleden. Hij dringt er op aan, om alle krachten in te spannen, nieuwe leden te werven. Staatsboschbeheer vraagt opgave van landgoederen, die gevaar loopen, verkaveld of verkocht te worden voor bouwterrein. Een commissie zal trachten, gegevens te verzamelen.

Rekening en verantwoording van den penningmeester worden goedgekeurd.

Voor het uitleenen der lantaarnplaatjes wordt een nieuwe regeling getroffen.

Voorzitter brengt dank aan allen, die meegewerkt hebben voor het doen verschijnen van de laatste „Mededeelingen”.

De verslagen van conservator en bibliothecaris worden goedgekeurd.

De penningmeester wordt met algemeene stemmen herkozen. In plaats van mevr. BOETJE VAN RUYVEN, die zich niet weer verkiesbaar stelt voor herbenoeming als lid van de tentoonstellingscommissie en de commissie voor de Mededeelingen, worden respect. gekozen Mej. DE LINT en de heer DONK. Aan Mevr. B. v. R. wordt door den voorzitter hartelijk dank gebracht voor het vele, dat zij voor de N. M. V. heeft gedaan. Besloten wordt, in 1931 en 1932 geen tentoonstelling te houden, maar te wachten tot 1933, als wij ons 25-jarig bestaan zullen vieren. Dit jaar zal er op nader te bepalen plaats een groote excursie worden uitgeschreven.

De heer H. BOTING te Haarlem wordt aangewezen als consul voor N.-Holland. Besloten wordt, dit jaar weer een klein bedrag disponibel te stellen voor prijzen uit te loven voor opstellen over paddenstoelen van leerlingen van scholen. De begrooting wordt goedgekeurd en voor Fungus wordt het door de redactie aangevraagde krediet verleend.

Ten slotte houdt de heer DONK een causerie over „Nieuwe inzichten bij de begrenzing van de geslachten der Agaricaceën”, welke met veel belangstelling werd aangehoord.

Voorzitter sluit met een dankwoord aan den heer DONK de als altijd zeer geanimeerde vergadering.

MEULEMEESTER.

Nieuw lid.

Onze Vereeniging had het voorrecht, het onderstaande nieuwe lid tot zich te zien komen:

P. TH. LUYCKX, Den Haag, Iepenlaan 5.

Jaarbijdrage.

De penningmeester maakt de leden vriendelijk opmerkzaam op zijn postgironummer: 90902.

Door de jaarbijdrage over 1931-32 — f5.— te gireeren (of storten) worden inningskosten en tijd bespaard.

Zijn tegenwoordig adres is: Ir. A. C. S. SCHWEERS, Nassaulaan 17, Alkmaar.

„Mededeelingen XVIII-XIX-XX”.

Aan alle leden is verzonden een exemplaar van de „Mededeelingen XVIII—XIX—XX”, 1931.

Mocht door eenig misverstand een lid dit exemplaar niet hebben ontvangen, dan verzoekt de secretaris gaarne daarvan bericht.

Adresveranderingen.

In de ledenlijst, opgenomen in de „Mededeelingen XVIII— XIX— XX”, moeten de onderstaande veranderingen worden aangebracht :

D. HABBEMA, nieuw adres: Danckertstraat 30, den Haag;

Mevr. T. OORT-VAN MESDAG, verbeterd adres: Hamelakkerlaan 7;

C. PH. VERSCHUEREN, nieuw adres: Kapellerlaan 25;

E. KITS VAN WAVEREN, nieuw adres: Prinsengracht 758, Amsterdam.

De secretaris houdt zich zeer aanbevolen voor opgave van mogelijke fouten in de Ledenlijst, alsmede voor mededeeling van adresveranderingen.

MEDEDEELINGEN VAN DE REDACTIE

Britsche en Fransche Mycologische Vereenigingen.

Wij ontvingen de mededeelingen, dat de Britsche Mycologische Vereeniging van 5 tot 12 Sept. en de Fransche van 11 tot 18 Oct. a.s. hare Jaarvergaderingen en Herfstpaddenstoelentochten houden.

Overcomplete afleveringen van „Fungus”.

De redactie houdt zich, ten bate van nieuwe leden, aanbevolen voor terugzending van extra-exemplaren van „Fungus”, die geen goede plaats mochten hebben kunnen vinden.

In dank ontvangen:

Van ons medelid KITS VAN WAVEREN te Amsterdam 9 afleveringen.

Adressen.

Wie kan de redactie helpen aan de adressen van onze medeleden:

Dr. S. BROEKHUIZEN en J. A. M. ROSIER in Ned.-Indië?

Op blz. 18 van de „Mededeelingen XVIII—XIX—XX” vraagt de secretaris adressen van 6 medeleden, waarvan in jaren niets gehoord is.

Verbetering.

Op blz. 83 van No. 6, 2e jrg., staat onder punt 16: P. DONK; dit moet zijn M. A. DONK.

Losse nummers.

Schrijvers ontvangen gratis 5 losse nummers.

Bij tijdige aanvraag kunnen zij meer losse nummers ontvangen tegen 5 cts. per exemplaar van 8 blz.

Zoolang de voorraad strekt, zijn verkrijgbaar losse nummers: voor leden tegen 10 cts. per exemplaar van 8 blz.; voor niet-leden tegen 25 cts per exemplaar idem.

Verzoek om toezending van tijdschriften, enz.

De redactie houdt zich aanbevolen voor de toezending van tijdschriften, kranten enz., waarin iets voorkomt over „Fungus”, of dat wellicht de belangstelling kan trekken van een kleinere of grotere groep van onze leden. Op allerlei gebieden kan men 't een of ander vinden over fungi.

Kopy voor „Fungus”.

In een brief van onzen uitgever, die er (met goeden uitslag) naar streeft, om het uiterlijk van „Fungus” aan hoge eischen te doen beantwoorden, verzoekt deze ons, om daarbij de medewerking in te roepen van de schrijvers van artikelen, mededeelingen enz.

Onduidelijk geschreven kopyen brengen, vooral bij wetenschappelijke namen en vreemde woorden, voor de zettters groote moeilijkheden mede. De beste zettters worden voor dit soort werk geëischt, en uit den aard der zaak kunnen die in een druk bedrijf niet altijd gemakkelijk beschikbaar worden gesteld.

De nog al dikwerf voorkomende extra-verbeteringen vragen in dubbel opzicht kostbaren tijd.

Hij verzoekt daarom vriendelijk aan onze medewerkers, om: 1e. de kopyen duidelijk te schrijven, liefst getypt met dubbelen regelafstand; 2e. de kopyen vóór de inzending zorgvuldig na te gaan; 3e. het papier slechts aan eene zijde te gebruiken.

Terwijl de Redactie hierbij de hand in eigen boezem steekt (op een schrijfmachine wachten wij bij een legaat) brengt de redactie gaarne dit verzoek over.